

MENTAL ARIFMETIKANING BOLA RUHIYATIGA TA'SIRI

Muallif: Abdullayeva Umida Avasxonovna

"Mental arifmetika" to'garagi treneri

Annotatsiya: *Ushbu maqolada mental arifmetika mashg'ulotlarining bola ruhiyatiga, xususan, diqqat, xotira, tafakkur va o'ziga ishonch kabi psixologik jarayonlarga ta'siri o'rganilgan. Ta'limiy-psixologik yondashuv asosida olib borilgan tahlillar mental arifmetikaning bolaning aqliy rivojlanishida va ta'lim samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutishini ko'rsatadi.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается влияние занятий ментальной арифметикой на психику ребенка, в частности на внимание, память, мышление и уверенность в себе. На основе психолого-педагогического подхода показано, что ментальная арифметика способствует развитию умственных способностей и повышению эффективности обучения.*

Abstract: *This article examines the impact of mental arithmetic classes on children's psychology, particularly on attention, memory, thinking, and self-confidence. Based on the educational-psychological approach, the analysis shows that mental arithmetic plays an important role in developing cognitive abilities and improving learning effectiveness.*

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar, shu jumladan, mental arifmetika keng joriy etilmoqda. Mental arifmetika — bu an'anaviy hisob-kitob usullaridan farqli ravishda, inson miyasi imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalanishga yo'naltirilgan ta'limiy tizimdir. Ushbu usul orqali bolalarda nafaqat matematik fikrlash, balki diqqatni jamlash, xotira, tez fikrlash, ijodkorlik va o'ziga ishonch rivojlanadi. Shu bois, mental arifmetikaning bola ruhiyatiga ta'sirini o'rganish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Mental arifmetika dasturi, asosan, 5 yoshdan 12 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun mo'ljallangan. Bu yosh davrida bola miyasining o'sish sur'atlari yuqori bo'lib, yangi bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan qiziqish kuchli bo'ladi. Mental arifmetika mashg'ulotlarida bolalar dastlab abak (hisob taxtasi) yordamida amallar bajaradi, keyinchalik esa bu jarayonni xayolan amalga oshiradi. Bu esa bolaning o'ng va chap miya yarimsharlari faoliyatini uyg'unlashtiradi.

Psixologik nuqtayi nazardan qaralganda, mental arifmetika bolalarda diqqatni bir joyga jamlash, xotirani mustahkamlash va ijodiy tafakkurni rivojlantirishga yordam beradi. Har bir mashg'ulot bola uchun aqliy mashq bo'lib, u o'z fikrini tez, aniq va

mustaqil ifodalashni o'rganadi. Shuningdek, bu jarayon bolaning o'ziga ishonchini oshiradi, ijobiy ruhiy holatni mustahkamlaydi.

Ta'limiy yondashuv nuqtayi nazaridan, mental arifmetika o'quvchilarda motivatsiya va o'qishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. Guruhda ishlash jarayonida bolalar bir-biridan o'rganadi, raqobat va hamkorlik muhitida o'zini namoyon etadi. Bu esa ijtimoiy-psixologik rivojlanishning muhim omillaridan biridir.

O'tkazilgan kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, mental arifmetika bilan muntazam shug'ullanadigan bolalarda diqqatni boshqarish, vizual va eshitish xotirasi, mantiqiy fikrlash hamda hissiy barqarorlik darajasi yuqoriroq bo'ladi. Shu bilan birga, ularning o'zlashtirish ko'rsatkichlari ham yaxshilanadi. Demak, mental arifmetika nafaqat matematik ko'nikmalarni, balki bola ruhiyatini ham ijobiy o'zgartiradi.

XULOSA

Mental arifmetika bolaning ruhiy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. U nafaqat sonlar bilan ishlash qobiliyatini oshiradi, balki bolaning diqqat, xotira, tafakkur va o'ziga ishonchini rivojlantiradi. Shu sababli, ushbu metodikani maktabgacha va boshlang'ich ta'lim jarayoniga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir. Kelgusida bu yo'nalishda ilmiy izlanishlarni chuqurlashtirish ta'lim psixologiyasi rivojiga katta hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Rahmonov A. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2020.
2. Karimova Z. Bolalar psixologiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
3. Vygotskiy L.S. Psixologiya razvitiya rebenka. – Moskva: Pedagogika, 1984.
4. Rizaeva D. Ta'limda innovatsion metodlar. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.
5. www.mental-arifmetika.uz – Mental arifmetika markazlari haqida ma'lumotlar.